

1918 **KÖZLEMÉNYEK** 1918

KIADJA AZ IPARTESTÜLET, BUDAPEST, VIII., NEMET-UTCA 22. SZ.
□□□□□□□□□□ XIV. ÉVFOLYAM. □□□□□□□□□□

314-10. FELELŐS SZERKESZTŐ: SZEPT.
SZÁM Dr. ERŐS SÁNDOR UDVARI ÉPÍTŐMESTER, IPARTEST. ALELNÖK 15.

Előljárási ülés. Az előljárási ülés a nyári szünet után f. hó 10-én *Klenovits* Antal elnök elnöklésével ülést tartott. Elnök miután a tagokat üdvözölte, utalt azokra a nagy feladatokra, melyek előtt az építőiparosság áll és azok megoldásában a tagok buzgó közreműködését kérte. Ezután jelentést tett az elnökség által a szüenidő alatt tett fontosabb intézkedésekről. Bejelentette, hogy az ipar-
testület az építési szabályzat módosítása iránt a Magyar Építő-
mesterek Egyesületével együttesen javaslatot terjesztett a Fővárosi
Közmunkák Tanácsához. — A dr. Wekerle Sándor miniszterelnök által
megalakított Orsz. Lakásépítő Tanácsba az ipar-
testület képviselőjében dr. *Erős* Sándor alelnököt ajánlottuk, akit a miniszterelnök
kinevezett. — Felterjesztést intéztünk a kereskedelmi miniszter úrhoz,
hogy a lakásinség megszüntetése céljából az állam által megindít-
tandó építkezéseket ne bankok és részvénytársulatok által végez-
tesse, hanem azokat a már hat év óta foglalkozás nélkül sanyilódo
építőiparosságnak juttassa. Ennek a felterjesztésnek, sajnos sikere
nem lett. A kormány a legelső nagyobb épületcsoport megépítésé-
vel pénzügyintézetet és részvénytársaságot bizott meg. — Bárá *Szterényi*
József kereskedelmi miniszter az Országos Középítési Tanácsot
újja szervezte. Ebből folyólag arra kértük a minisztert, hogy abba
ipar-
testületünk részéről dr. *Erős* Sándor alelnököt nevezze ki. —
A magyar építőiparosok országos szövetségével és a magyar építő-
mesterek egyesületével karöltve kértük a kormánytól, hogy az építő
anyagokat irassa össze, helyezze egy központi szerv alakításával
a kormány rendelkezése alá, az árakat maximálja, gondoskodjék
az építőanyagok termeléséről, a munkásviszonyok szabályozásáról,
a fuvarozás szabályozásáról, a szüenelő állami téglagyár üzembe
helyezéséről, állami gőzfűrészek felállításáról, kértük végre az állam,
az építőipar érdekeltségeinek és az anyagtermelő gyárak bevonásá-
val, de a magánüzérkedés teljes kizárásával egy építőforgalmi r. t.
r. t. alakítását. — Kinyomattuk Magyar Vilmos munkájának, a „Klasz-

ÉNYEK

ként Korona
... 672.—
... 700.—
... 745.—
... 28.—
... 32.—
... 40.—
... 3 80
... 3.50
... 3.20
... 2.80
... 1.50
... 1.50

ntése

K 5.—
... 3.20
... 3.—
... 1.60
... 2.40
... 1.80
... 2.20

knál a fel-
var külön

entése.)

Korona
per m²
... 20.—
... 50.—
... 30.—
... 60.—
... 40.—
... 70.—
... 60.—
00—150.—

... 60.—
... 80.—
... 75.—
... 95.—
... 80.—
0—180.—

... 4.50
... 2.50

viszonyok

den köte-

na.

szikus és renesszansz építőművészet formái"-nak II. kiadását és sajtó alá adtuk ifj. Máday Lajos könyvét a villamos szerelésről és kiadtuk 1918. évre XIV. Évkönyvünket Bloch Leo építész tagtárs szerkesztése mellett, kinek az előljáróság fáradhatatlan buzgó működéseért köszönetet szavazott — Bejelentette elnök, hogy az építőanyagok, munkabérek és munkák egységárainak megállapítását szélesebb alpra fektettük. — A kontárkodás elleni védekezés tárgyában ülést tartottunk, ebben határozatot hoztunk. — A műegyetem ökori építészeti tanszékének a hallgatók előmenetelének könnyítése végett kiadandó füzetében leendő felhasználásra kliséinket rendelkezésre bocsájtottuk.

Az előljáróság ezeket a bejelentéseket tudomásul vette. A piaci árak megállapítása ügyében az előljáróság *Pásztor* Béla építőmester indítványára elhatározta, hogy miután a tagok egy része arról panaszkodik, hogy az ármegállapító bizottság által utóbbi időben közzétett árak jóval alatta maradnak a valóságban fizetett áraknak, a bizottság legközelebbi ülésre a munkával ellátott tagok közül 20—22-t hívjon meg és hallgassa meg ezek észrevételeit.

A napirend során az elnök bejelentette, hogy báró *Szterényi* keresk. miniszter úr megküldötte az ipartestületnek a mérnöki kamarákról szóló törvénytervezetet és az erről tartandó értekezletre az ipartestületet egy képviselő küldésére hívta fel. A törvénytervezetről előadta *Pásztor* Béla tagtárs, hogy az legnagyobbbrészt átvette gr. *Szterényi* Béla tervezetének sérelmes intézkedéseit, az építészeti intellektuális műveleteit, u. m. a tervezést, az építésvezetést stb. teljesen elkülöníti az építés végrehajtásától, az intellektuális műveletek végezésére kizárólag a műegyetemi oklevéllel bíró építészeknek ad jogot. Ettől csak a közbiztosság szempontjából csekélyebb jelentőségű építkezésekre nézve fog a keresk. minisztérium rendeletileg kivételt megállapítani. Elnök indítványára az előljáróság elhatározta, hogy a miniszteri értekezletre dr. *Erős* Sándor alelnököt küldi ki képviselőül, egyszersmind azonban az ipartestületek országos szövetségének legközelebb tartandó országos kongresszusán indítványozni fogja, hogy a mérnöki kamaráról szóló törvénytervezetnek, mint amely az ipar fejlődését súlyosan korlátozza, életbeléptetése ellen tiltakozzék.

Az Ipartestületek Országos Szövetségének f. hó 15-én Budapesten tartandó kongresszusára kiküldi dr. *Erős* Sándor alelnököt, *Sziklai* Zsigmond, *Csányi* Pál, *Gogel* János, *Zolnai* István tagokat és *Gunszt* József főjegyzőt.

Dr. Lechner Jenő műegyetemi magántanár megküldötte „*Képek a régi Buda és Pest történeti fejlődéséből*“ című munkáját. Az előjáróság dr. Lechner Jenőnek ezért köszönetet szavaz.

Scheily Ilona irodai alkalmazott állásáról egészségi okokból lemondott. Lemondása tudomásul vétetett és az előjáróság neki 9 évi buzgó szolgálataiért végkielégítést szavazott meg.

Friedrich Géza segédjegyző, Kenyeri János szolga és pénzbeszedő, hivatkozva a súlyos megélhetési viszonyokra, fizetésük javítását kérték. Az előjáróság beható vita alapján elhatározta, hogy az összes személyzet anyagi helyzetének javítására háborús pótlékul újabb évi 2000 koronát engedélyez. Egyben utasítja az elnökséget, tegye tanulmány tárgyává az ipartestület bevételeinek fokozását.

□ □

□ □

Fontos curiai döntés a magántisztviselők érdekében.

A kereskedelmi törvény 57. §-a a magántisztviselők felmondási idejét akként szabályozza, hogy a tisztviselőt egyéb megállapodás hiányában rendszerint hat hetit, a fontosabb teendővel megbízott tisztviselőt pedig három havi felmondási idő illeti meg. A magyar kir. Kuria felmerült eset alkalmából kimondotta, hogy ha a szerződő felek — főnök és alkalmazott — a felmondási időt a tisztviselő belépésekor nem szabályozták, úgy a nagyobb képzettségű (érettségit vagy hasonló vizsgát tett) alkalmazottat egy évi felmondási idő illeti meg. Ha pedig az elbocsátás jogos ok nélkül történt, egy évi fizetést tartozik a munkaadó megtéríteni. Ugyanabban az ítéletben egyúttal azt is kimondotta, hogy a fizetésnek jogos ok nélkül való leszállítása okul szolgál a szolgáltatnak felmondás nélkül való azonnali elhagyására. (Kuria 3421/916. P. VIII.)

□ □

□ □

A természetes apának a biztosított törvénytelen gyermek jogán betegségi segélyekre igénye nincs. (K. B. 3161/917. szám.)

□ □

□ □

Balesetbiztosítási járulék elévülési idejének kitolása.

Az 1907. évi XIX. t. c. 46. §-ában a balesetbiztosítási járulékok elévülése tekintetében megállapított 5 évi elévülési határidőt a zálogolás félbeszakítja és a zálogolás napjától kezdődő további 5 évvel meghosszabbítja. (Á. Mb. H. 1918. évi május hó 7-én 2308. szám.)

A piaci árakat kutató bizottság jelentése 1918 szeptember elején.

I. Kőmives munka.

Házilagos munkáknál felszámítható anyag-, munkabér és egységárak.

a) Anyagárak:

		Korona
1. Közöséges tömör faltégla nagyban való vásárlásnál loco gyár	1000 dbként	360.—
2. Közöséges tömör faltégla, lerakással, behordással, a törés betudásával, loco épület	100	50.—
3. Egetett mész 100 kg.	" vasút	26.—
4. Oltott " pr. m ³		220.—
5. " " 1 láda		22.—
6. " " 1 vödör (pitli)		10.—
7. Bányahomok 1 m ³ loco kavics-, illetve homokrakodó		18.—
8. Dunahomok pr. m ³ loco rakodó		20.—
9. Románcement (1 zsák 80 kg.) loco raktár	pr. kg.	18.—
10. Portlandcement (1 zsák 50 kg.) " "	" "	26.—
11. Fehérmész habarcs	1 láda	8.—
12. Románcement-habarcs (1:3)	1 "	9.—
13. Portlandcement-habarcs (1:4)	1 "	12.—
14. Stukkatur gipsz, loco raktár	pr. kg.	35.—
15. Duna kavics 1 m ³ loco kavicsrakodó		18.—
16. Zúzott kavics 1 m ³ loco kavics-, illetve bányarakodó		—
17. 1 fuvar (2 lovas) állványfa vagy szerszám úgy a pesti, mint a budai oldalon a város belterületén		90.—
18. 1 fuvar, mint 38. tétel, de egyik partról a másikra többlet		3.—
19. 1 cariotta (1 lovas) napi díja		55.—
20. Egy 2 lovas fuvar napi díja		180.—
21. A munkagépek és függőállványok használataért, azoknak különfélesége szerint külön díj fizetendő.		
22. Benzinlámpa kölesöndíja (benzin nélkül) naponként		50.—
23. Kokszosár " naponként		2.—
24. Villamos, vagy más forgalmi eszköz költsége, hid- vagy alaguti, vám és egyéb külön kiadások felszámítandók.		

1 m³ anyag = 16 láda = 32 vödör.

b) Munkabérek:

Az alanti órabérekben általában a betegpénztári járulék, a baleset-biztosítási díjak és az összes üzleti költségek befoglaltnak.

	Korona
25. 1 építő-munkavezető fizetése óránként	4.80
26. 1 építő-segédmunkavezető	4.20
27. 1 falazó kőmives	3.60
28. 1 díszvakoló kőmives	3.80
29. 1 fehérmunkás	4.20
30. 1 kőmives a lógó állványon	4.20
31. 1 állásoló munkavezető	3.20
32. 1 állásoló munkás	2.80
33. 1 habarcskeverő munkás	2.60
34. 1 férfi napszámos	2.60
35. 1 fiú	1.50
36. 1 női napszámos	1.50
37. 1 kőmives tanonc	1.50
38. 1 kubikos napszámos	1.50
39. A rendes munkaidőn túl, vagy az előtt 1-2 órával, valamint vasár- és ünnepnapokon teljesített munkáért fenti bérek 30%-al emelkednek. Éjjeli munkáért a kétszeres óradíj számítható.	3.50

er elején.

ységárok.

Korona
dbként 360 —50.—
26.—
220.—
22.—
10.—
18.—
20.—
r. kg. —18
—26
1 láda 8.—
1 " 9.—
1 " 12.—
r. kg. —35
—18.—
—

budai

90.—
3.—
55.—
180.—
különfélesége
—50
" 2.—
güti, vám ésa baleset-
ltatnak.Korona
4.80
4.20
3.60
3.80
4.20
4.20
3.20
2.80
2.60
2.60
1.50
1.50
1.50
3.50
nt vasár- és
ednek. Éjjeli

40. Az állványok és kézi szerszámok használatáért a fuvarozási költségeken kívül a béreknek 15%-a jár. Kőfejsze, véső, ékek, sulykok kölcsöndíja naponként és darabonként... kor. 1.—
41. Javítási munkálatoknál a munkások azon ideje, melyet a munkahelyre való menéssel, vagy a mesterhez való visszajövetelre, vagy egyes anyagok és szerszámok hozatalára fordítanak, fenti egységárral számítandók.

c) Falazó-, illetőleg vakoló-munkák egységárai:

42. *Effektív-(tömör)-falazat* 1. rendű jól kiégetett, mészmentes téglából, fehérmész-habarcba rakva állványozással együtt, a földszinten pr. m³ 240.—
43. Emeletenként a többletár pr. m³ 6.—
44. *Padlásfalazatnál* a többletár az utolsó emeleti falazat árán felül pr. m³ 8.—
45. Románcement-habarcba rakott falazat (keverési arány 1:3) egységára fehérmész-habarcba rakott falazaténál magasabb pr. m³ 22.—
46. Portlandcement-habarcba rakott falazat (keverési arány 1:4) egységára a fehérmész-habarcba rakott falazaténál magasabb pr. m³ 34.—
47. Síma falvakolás fehérmész-habarcossal, állványozással együtt pr. m² 8.—
48. Mennyezetvakolás, különben mint 66. sz. tétel alatt pr. m² 9.50
49. Egyszeri nádazás minden anyaggal és állványozással együtt pr. m² 13.—
50. Kétszeri fal- vagy mennyezetmeszelés pr. m² 1.60

II. Rabitzmunkák árai.

a) Munkabérek:

1. Rabitz kőműves órabére... K 4.30
2. Gyakorlott napszámos Rabitz- és betonmunkás " 3.20

b) Száraz gipszlemezek a telepen átvéve m²-ként " 15.50

c) Rabitzfalak, gipszlemezfalak, betonfalak, betonfödémek stb. árai nem állapíthatók meg egy árjegyzék keretében.

III. Budapesti építőfaárak és a munkások bérei.

	köbméterenként	Korona
1. Gömbölyű fenyőszálfa 15—21 cm. közép vastagságú	200.—	
2. " " 25—30 " " "	226.—	
3. " " 31—40 " " "	252.—	
4. Fűrészelt közönséges méretű fenyőfa	450.—	
5. " középvastag " "	470.—	
6. " vastag " "	504.—	
7. Fűrészelt erdei vagy fekete (borovi) fenyőfa vékonyabb	480.—	
8. " " " " középvastag	510.—	
9. " " " " vastagabb	540.—	
10. Fűrészelt vörös fenyőfa vékonyabb	580.—	
11. " " " " középvastag	610.—	
12. " " " " vastagabb	640.—	
13. Fűrészelt csaposgerenda 14—18 cm. középvastagságú	320.—	
14. " " 18—20 " "	350.—	
15. Jegenyefenyő deszka 13—18 cm. széles	394.—	
16. " " 21—31 " "	430.—	
17. Lucfenyő deszka 13—18 cm. széles	45.—	
18. " " 21—31 " "	635.—	
19. Hajópadlódeszka 4/4" (2 ¹ / ₂ —2 ¹ / ₂ cm.) 5/4" (3 ¹ / ₂ —2 ¹ / ₂ cm.) vastag	520.—	
20. Közönséges tetőléc 4/4" (2 ¹ / ₂ —2 ¹ / ₂ cm.) és 8/4" (5—2 ¹ / ₂ cm.) vagy 5/4" (3 ¹ / ₂ —2 ¹ / ₂ cm.) és 8/4" (5—2 ¹ / ₂ cm.) méretű	430.—	
21. Gömbölyű tölgyfa 15—21 cm. átmérőjű 5 m. hosszú	300.—	
22. " " középvastagságú 5 " "	324.—	
23. " " vastagabb 5 " "	370.—	

			köbméterenként	Korona
24.	Fűrészelt tölgyfa vékonyabb méretű	5	---	672.—
25.	" " közepvastagságú	5	---	700.—
26.	" " vastagabb	5	---	745.—
27.	Tölgyfa oszlop 3 m. hosszú 10/15 cm. méretű	---	---	28.—
28.	" " 3 " " 13/15 " "	---	---	32.—
29.	" " 3 " " 15/15 " "	---	---	40.—
30.	Ács teleppallér fizetése óradij szerint	---	---	3.80
31.	" állító pallér " " " "	---	---	3.50
32.	" előmunkás " " " "	---	---	3.20
33.	" segéd " " " "	---	---	2.80
34.	" tanonc " " " "	---	---	1.50
35.	" napszámos " " " "	---	---	1.50

IV. Kőfaragó munka.

1.	Kőfaragó munkavezető fizetése órabér szerint	K	5.—
2.	Elhelyező kőfaragó	"	3.20
3.	Kőfaragó segéd	"	3.—
4.	" tanonc	"	1.60
5.	Férfi csiszoló	"	2.40
6.	Női	"	1.80
7.	Férfi napszámos	"	2.20

Szerszámok használatáért az órabérek 25%-a, csiszoló munkáknál a felhasznált *csiszoló anyagokért* az órabérek 50%-a felülfizetendő. *Fuvar* külön számíttatik.

V. Burkoló munkák árai. (Schillinger Vilmos burkolóiparos jelentése.)

		Korona
I.		
1.	Cementlap burkolatanyag helyt raktár	20.—
2.	" " 8 cm. betonlapra fektetve	50.—
3.	Márvány mozaiklap burkolatanyag helyt raktár	35.—
4.	" " 8 cm. betonlapra fektetve	65.—
5.	A'la mettlachi lap	45.—50.—
6.	" " 8 cm. betonlapra fektetve	75.—80.—
7.	Kismozaik burkolatanyag	60.—
8.	" " 8 cm. betonlapra fektetve	100—150.—
II.		
9.	I-a fehér fayence burkolatanyag helyt, raktár	75.—
10.	Ugyanaz teljesen elhelyezve	100.—
11.	I-a színes fayence burkolatanyag	90.—
12.	Ugyanaz teljesen elhelyezve	120.—
13.	Kismozaik falburkolat anyag helyt, raktár	90.—
14.	Ugyanaz falra elhelyezve	120—190.—
III.		
15.	Lemezrakó munkás órabére	4.50
16.	Segédmunkás órabére	2.50

Ezek az árak csak tájékoztatók, melyek a helyi és fuvarozási viszonyok szerint változnak.

Fenti árak a folyton emelkedő árirányzatra való tekintettel minden kötelezettség nélkül értendők.

Az ártáblázat ára nem tagoknak példányonként 1 korona.